

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

O povzdigi mlekarstva v novomeški okolici.

Mlekarstvo napreduje danes povsod, kjer so razmere količkaj ugodne za to panogo in sicer po tej poti, da se gospodarji združujejo in da se ga poprijemajo s skupnimi močmi. Povsod se lahko prepričamo, kako živahno se deluje na tem polju in kako se snujejo mlekarne. Kjer so razmere ugodne za prodajo svežega mleka, tam ga pošiljajo tako naprej, drugod pa izdelujejo presno maslo in skušajo na ta način povzdigniti dohodke mlekarstva.

Povsod prodira prepričanje, da je živinoreja še najbolj dobičkonosna, ako je združena z mlekarstvom. Najbolj je napredovalo pri nas mlekarstvo na Notranjskem, ker imamo tam najbolj ugodne pogoje za razvoj mlekarstva, namreč bližino Trsta in Reke, ki porabita velike množine mleka in mlečnih izdelkov. Prav lepo se razvija mlekarstvo tudi na Gorenjskem, ki je poklicano za to. Najbolj smo pa zaostali Dolenjci. Kaj je vzrok? Vzrok tiči v naših gospodarskih in manj ugodnih tržnih razmerah.

Naše raznovrstno sestavljeno gospodarstvo, naše malo in razkosano posestvo s svojimi različnimi potrebami in težnjami močno ovira, da se mlekarstvo ne more tako uspešno razvijati, kakor po drugih krajih. V ugodnejših legah smo pa tudi sami krivi, da mlekarstvo ne napreduje, ker se preveč držimo starih navad, ker nam manjka zaupanja v lastno moč in ker nam manjka smisla za skupno delo.

Ali tudi pri nas se je začelo daniti in gotovo pride čas, ko bomo drugače sodili, ko bomo uvideli, da je treba tudi pri nas združenega dela, ako naj mlekarstvo in z njim vred tudi živinoreja bolj napreduje.

Pri nas je bilo mlekarstvo do zadnjega časa večjega pomena le v okolici mest in trgov, pa še tam se ni tako razvilo, kakor zahteva napredek časa.

Izgled o tem nam daje naše Novomesto z bližnjo svojo okolico. Okolica mesta je poklicana za mlekarstvo in človek bi mislil, da je v tem oziru Novomesto kar najbolje preskrbljeno z mlekom in mlečnimi izdelki, ali v resnici le vendar ni tako. Če pregledujemo oskrbo mesta z mlekom in mlečnimi izdelki, se lahko prepričamo, da je mesto le za silo preskrbljeno z mlekom in da trpi v pravem pomenu besede pomanjkanje na finih mlečnih izdelkih, na finem presnem maslu, kakor ga zahteva dandanes kupujoče občinstvo.

Neovržena resnica je, da bi se dalo v Novem mestu več mleka prodati, zlasti pa več presnega masla, ako bi bilo finejše kakovosti.

Zaraditega pa sili zopet in znova vprašanje v ospredje, kako bi se dalo mlekarstvo v tem kraju povzdigniti, da bi ne le zadostilo potrebam mesta, ampak da bi tudi kmetu v okolici kaj več neslo.

Predno preidem na to vprašanje, zdi se mi potrebno, da ločim novomeško okolico v dva dela, namreč v bližjo ali prvo okolico, ki zalaga mesto z mlekom in v drugo bolj oddaljeno okolico, ki prinaša v mesto presno maslo, smetano, maslo itd.

Oglejmo si najprej bližnjo ali prvo okolico. Ta okolica ima za mlekarstvo posebno ugodno lego in ima že sedaj lepe dohodke, ki se lahko cenijo na 30.000 K na leto. Ti dohodki bi se dali še povzdigniti, ako bi se ta okolica poprijela bolj intenzivne kravje reje.

Ali pri sedanjem načinu prodaje je težko napraviti korak dalje, to pa zaraditega, ker je oddaja mleka na novomeške odjemalce ali konte premalo zagotovljena ali z drugimi besedami rečeno, ker se mleko ne more tako gladko oddajati, kakor bi bilo želeto.

Danes imamo odjemalce in potrebne konte za mleko, jutri jih nimamo. Danes nam mleko ostaja, jutri ga zmanjkuje. Ko so krave mladovne in ob zeleni krmi, je mleka pri hiši na preostanek. V tem času se mnogo mleka potraja ali porabi za malovredne mlečne izdelke. Po zimi ali kadar se ustavi molža, pa zmanjkuje mleka, tako, da ga moramo pri sosedih iskati.

Ta neredna in premalo zagotovljena poraba mleka najbolj ovira uspešnejši razvoj mlekarstva v novomeški bližnji okolici. Proti temu pa ni druge pomoči, kakor mlekarne, v katero bi se vse mleko oddajalo, ki se pridelava v novomeški okolici.

In zato se je tudi tukaj rodila misel, da bi se ustanovila mlekarne za novomeško okolico.

Ta misel je lepa in dobra ali težko jo je izpeljati v naših razmerah, ker manjka gospodarjem zavednosti, manjka zanimanja, manjka združnega duha in smisla za taka skupna podjetja.

Taka mlekarne bi nudila našim gospodarjem razne koristi. Največ bi bilo to vredno, ker bi jim odvzela vse mleko, kar ga pridelajo. Ta redna in gladka oddaja mleka bi najbolj vnela naše gospodarje k boljši reji molznih krav. S tako mlekarno bi odpadle pa tudi

razne sitnosti, ki jih imajo sedaj z zalaganjem posameznih „kont“. Odpadlo bi nadalje mnogo hoje, ki jo delajo sedaj iz vsake hiše posebej v mesto po večkrat na dan in ki se da v sedanjem času, ko je taka sila za delavne moči in ko se vsepovsod toži o pomanjkanju delavcev, čim dalje težje opravičevati. Odpadlo bi pa tudi mnogo dela, ki ga imajo sedaj gospodinje doma s pogrevanjem mleka, z izdelovanjem putra itd.

Raznovrstne bi bile tedaj koristi, ki bi jih nudila taka mlekarna svojim članom.

Koristi od mlekarni bi imeli pa tudi meščani in sicer v tem pogledu, ker bi jih mlekarna veliko lažje in boljše zalagala z mlekom in mlečnimi izdelki kakor jih zalagajo posamezne mlekarnice.

Potrditi pa moram, da bi bili z mlekarno združeni tudi novi stroški, katere bi morali gospodarji oziroma meščani trpeti.

Mlekarna bi že sama na sebi precej stala, pa tudi vsakoletni stroški bi bili precej visoki z ozirom na to, da bi se moralo vse mleko večidel na drobno sprejemati in zopet na drobno oddajati posameznim naročnikom.

Za pokritje teh stroškov bi se moralo mleko na vsak način podražiti in sicer pri litru saj za 2 h, tako da bi stal liter mleka 16 h namesto 14 h. Kajti na to ni misliti, da bi se gospodarji pri tej ceni, katero ima mleko sedaj, odločili za nove stroške, ki bi jih zahtevala mlekarna.

Meščani so proti podraženju mleka, kmetje pa proti znižanju sedanje cene. Nekaj bi se pa moralo zgoditi, ako bi se hotela mlekarna ustanoviti. V tem grmu tiči zajec! To je eden glavnih vzrokov, da se mlekarna ne da tako lahko osnovati, dasi bi nudila mnoge koristi za kmeta.

(Konec sledi.)

Nekatere opazke k obdelovanju vinogradov.

Ko bo današnja številka „Dol. Novic“ izšla, bo zelo povsod režnja že skončana, o njej torej molčimo. Za režnjo prišlo bo prvo okopavanje ali prva kop na vrsto. O tem bi bilo priporočati, da naj se okopuje trte v prvič tako, da se ne tira zemljo vzdol, torej proti dolini. Okopuje naj se torej v prvič postrani, bodisi od leve proti desni, ali pa od desne proti levi strani. Še najboljše se pač stori, ako se tako okopuje, da se koplje enkrat od leve proti desni, in takoj zraven pa od desne proti levi nazaj, da delavci-kopači s svojim prekladanjem preveč časa ne izgube. Okopavanje po čez, namesto kakor je to obče navadno, navzdol, ima pač to veliko prednost, da se zemljo potom dela takorekoč umetno v nižavo ne tira. V nižavo tirajo že tako nalive, hoja po vinogradu, osobito pa drugo in tretje okopavanje, katero se zaradi napnencev počez pač vršiti ne more, zemljo, že več kakor je to želeti, tako da jo vedno prehitro na vrhu vinograda zmanjka. Čim strmejši ko je vinograd, tembolj na mestu je prvo okopavanje počez izvrševati. Z okopavanjem enakočasno gre še neko drugo delo izvrševati, katero se pa pri nas, žal, skoro redno opušča, in to je odrezavanje takozvanih rosnih korenin. Rosne korenine imenujemo tiste, katere trta tikoma pod površjem zemlje napravlja. Ako se ni v prejšnjih starih, necepljenih vinogradih trtam rosnih korenine odstranvalo, to še taka napaka ni bila, ali vse kaj drugega velja o zdajšnjih novih cepljenih. Prav mo-

goče je namreč, da se je kako, na zeleno cepljeno trto pri zagrubanju že pregloboko grubalo, tako da je prišlo mesto požlahtnitve že kolikor toliko pod zemljo. Mogoče je tudi, da je prišlo mesto požlahtnitve na suho cepljenih trt pri saditvi že kolikor toliko pod površje zemlje. In konečno je pa tudi mogoče, da pride s časom mesto požlahtnitve pravilno grubane, zeleno cepljene ali pravilno posajene, na suho cepljene trte vendarle pod zemljo. To vsled poznejšega gnojenja trt ali pa vsled naraščanja zemlje, osobito v znožjih posameznih oddelkov vinograda. No, kakor hitro pride pa mesto požlahtnitve pod površje zemlje, zažene trta na istem kaj dosti in jako močnih rosnih korenin, katere lahko v par letih vse nižje korenine v rašči premagajo, da, popolnoma zatrejo.

Tako nastale rosne korenine pa tudi same v par letih poginejo, ker one vsled napada trtne uši poginjujejo, in — ob trto je. Vsak kopač bi moral torej za boto čevljev nož reznik ali pa vsaj pipec imeti, s katerim naj bi trtam, potem ko so dobro odkopane vse rosne korenine, pazljivo proč porezal. Da, prav dobro, prav priporočljivo je, take trte potem, ko se jim je rosne korenine pri prvem okopanju porezalo, do drugega okopavanja odkopane, torej nezasute pustiti.

Po okopavanju sledi kolitev in vežnja trt. Gledé kolitve ponavljamo to, kar smo že lansko leto v „Dolenjskih Novicah“ priporočali, namreč, da se naj kóli vedno s pomočjo železnega kola (štange), s katerim se luknje napravlja, ne pa brez železnega kóla. Kolenje s pomočjo železnega kola (svedra bi se tudi lahko reklo) gre veliko hitrejši izpod rok, in veter poznejši kolja ne podira, kar provzročuje dosti jeze in posebno škode. Glede vezatve ali vežnje trt priporočati moremo pač prav nujno to, da se naj napnence, ako le mogoče, dol proti dolini ključi, ne pa gor v reber. V reber ključeni napnenci zaženejo najmočnejše pognanke vedno na koncu, torej na vrhu namestu v znožju. To pa daje neredkokrat pri sledečem drugoletnem obrezovanju povod k popolnoma nepotrebneemu zdaljšanju trt v starem lesu, kar ima v večih letih veliko, preveliko goščavo in torej škodljive sence v vinograde za posledico. Že celo pa ne napnencev naravnost po koncu torej navpik vezati, razun pri takozvanih „prerezavkah“, to je, pri tri do štiri leta starih trtah, katerim se pravilno po en sam napnenc petih, šestih očes nareže in tega pa vselej navpik poveže. Prerezavke obreže in poveže se pa le za eno samo leto tako in to iz tega namena, da se trto ob enem k rodovitosti in dvignjenju od tál privede.

—1—

Jabolčni krastovec ali fusikladi.

Že več let zaporedoma opazujemo, da so naša jabolka nekam šarasta, da deloma tudi razpokana. Da, kaj dosti jabolka se pa kmalo po odcvetenju kar posuši tako, da jih lahko še zdaj na drevju vidimo, ena so prav drobčkana, druga debelejša. To prikazen pripisovati je neki glivici, kateri pravimo jabolčni krastovec ali z latinskim imenom fusikladi. Ta glivica prezimuje na drevju na jablanah, in napada, ko se spomladi razvijati prične najprej listje. To postane nekam sajasto, potem rujavo, konečno počrni, postane tudi luknasto, in odpadati prične dosti prezgodaj. Namesto, da bi odpadalo šele mesca oktobra, recimo okoli vsih svetih,

odpada že koncem avgusta pričetkom septembra, tako, da je drevje ob vsih svetih že popolnoma brez listja. Ta glivica napada pa tudi sad sam, katerega tako poškoduje, kakor je bilo to že zgoraj povedano, in katera je poglaviti vzrok, le slabim jabolčnim letnam že več let zaporedoma. Jabolčne letne so pa v dvojnem obziru slabe, namreč le malo jabolk se pridela, in še ta so drobna, šarasta, krastova, razpokana, skratka, trda neznačajna in slabejšega okusa. Da opazuje se tudi lahko, da se mladike na jablanah posuše, da v drugem letu ne zaženejo, kakor bi morala. Skratka, glivica „fusikladi“ provzročila na naših jablanah zlo vse tiste prikazni, katere provzročuje „peronospora“ na naših trtah.

Neopravičena ni nikakor bojazen, da utegne jabolčno drevje sčasoma tudi vsihati pričeti, ako se proti temu škodljivcu nič ne ukrene. Kar zamoremo pa proti njemu ukreniti je to, da jablane isto tako z modro galico škropimo, kakor škropimo že več let sem trte. V prvič se mora pa jablane že v zimskem, to je nezelenem stanu poškopiti, toraj ravno zdaj je primerni čas zato, ko več ne zmrzuje, in dokler drevje še ne ozeleni. Galico kaže pa nekoliko močnejšo kakor za trte napravljati, namreč 2 kg. na 3 kg. apna. Za škropljenje drevja, izdeluje se že posebne škropilne stroje, vendar pa tudi taki dobro služijo, z kakoršnimi trte škropimo že clo za mlado drevje. Razun zdaj pred ozelenjem, škropiti se mora pa drevje tudi še poznejši in sicer najboljši takoj po odvetenju, in poznejši najmanj še enkrat proti koncu mesca rožnika. Za drugo in tretje škropljenje zadostuje, da se vzame le tričetrt kilograma galice na 2 kg. apna. Čim skrbneje in popolneje to delo vsakokrat opravimo, tem gotovejši bode uspeh. Ako sadnemu drevju tudi dobro gnojimo, utrdimo ga, kar je pač samo o sebi razumljivo, proti fusikladiji še bolj. Toraj ne le trte po vinogradih, ampak tudi jablane po sadovnjakih se je treba lotiti škropiti.

—1—

Politični pregled.

Med obema državama polovicama, avstrijsko in ogrsko, se vrše pogajanja glede obnovitve pogodbe, a kakor vse kaže, se bo to pot pogodba obnovila zadnjič. Mažari hočejo na vsak način postati najprej gospodarsko samostojni, pozneje pa sploh neodvisni od Avstrije. To bo trd oreh za novi državni zbor.

Na Bolgarskem imajo nove ministre.

Na Italijanskem se obračajo stvari na bolje v prid cerkvi. Papež in kralj se bolj in bolj zblížujeta med seboj; namen tega zblíževanja je, potisniti v kot socialno demokracijo in anarhiste. Seveda nekaterim sovražnikom cerkve to ni všeč, ker nočejo, da bi imela cerkev le količkaj vpliva na javno življenje.

Podrl se je strop dvorane, v kateri zboruje ruska дума. Sicer na vse strani preiskujejo, kaj bi bilo temu vzrok, a našli ga ne bodo, kakor tudi ne bodo našli tistega, ki je vtaknil v žep milijon rubljev, določenih za popravo one palače. Nasprotniki vlade pa trdijo kar naravnost, da je vlada hotela na ta način naenkrat pokopati kar celo dumo ter je v ta namen „pustila“, da se je strop podrl. Ali je res ali ne, se ne da dognati, mogoče je pa vse. — Umrl je Pobjedonoscev, hud

sovražnik katoličanov in tudi vsakega napredka in zboljšanja. On je bil zli duh carjev.

V Rumuniji so nastali hudi kmečki pulti, naperjeni so proti židom, ki grdo izsesavajo uboge kmete. Vlada je poklicala na pomoč vojake, a se ne more nanje preveč zanesti.

Nemško nasilje zoper Poljake ne miruje. Brate onih ljudskih šolarjev, ki se nočejo učiti verouka v nemškem jeziku, kar brez vzroka mečejo iz srednjih šol. Hočejo tudi napraviti popolnoma izjemno postavo zoper Poljake, da bi jih oropali njih narodnosti. Zoper zamorce in Poljake Nemci enako postopajo, in to se imenuje nemška — kultura.

Francoske katoličanom oropane cerkve pokupujejo framasoni, da bodo v njih imeli svoje zborovalnice. Francoski duhovniki se z delom svojih rok preživljajo.

Volivci, pozor!

Kje se voli?

Vsakdo voli v tisti občini, v kateri je vsaj že eno leto stalno bival do dne, ko je bila volitev razpisana, torej do 19. svečana 1907. Kdor pa je imel v tem letu več bivališč, sme voliti v tisti občini, kjer ima kako javno službo (n. pr. profesor, ki poučuje v mestu, stanuje pa izven mesta) ali kjer izvršuje svoj stanovski posel (n. pr. obrtnik) ali, če se tudi ta določba ne more uporabiti, kjer je imel v tem času glavno bivališče. Če pa se tudi te določbe ne morejo uporabiti, more si volivec sam izbrati občino, kjer biva in kjer hoče tudi voliti.

Ali mora vsakdo voliti?

Zakon določa, da sme deželni zbor skleniti, da mora vsak volivec tudi v resnici voliti, sicer bi bil kaznovan. Doslej pa še noben deželni zbor, koder bivajo Slovenci, ni sklenil volivne dolžnosti. Vendar pa že vest veže vsakega krščanskega, slovenskega volivca, da se udeleži volitve in ne izgovarja s praznimi izgovori.

Kdaj se voli?

Voli se povsod na en dan. O dnevu in času volitve se obvestijo volivci po deželnih uradnih listih in pa po razglasih, ki se morajo nabit v vseh občinah in na voliščih. Kakor smo že omenili, bodo letos povsod volitve 14. maja. Le za Galicijo in Dalmacijo veljajo druge določbe.

Volivni imeniki.

V vsaki občini mora župan vse volivce zapisati v volivne imenike po abecednem redu, njih posel in stan in pa stanovanje.

Vsak župan mora napraviti vsaj dva volivna imenika. En izvod ostane tudi po volitvi pri županu, kjer ga sme vsak čas vsakdo vpogledati in iz njega tudi delati izpiske. Ta nova določba je jako važna, ker posamezne politične stranke se morajo vsak čas poučiti o številu in razmerju volivcev v dotični občini.

Kaj mora župan storiti?

Ko je župan sestavil vsaj dva enaka volivna imenika, mora oba poslati svojemu okrajnemu glavarstvu, magistrat glavnega mesta pa deželni vladi.

Okrajno glavarstvo oziroma deželna vlada popravi mogoče nepravilnosti ali napake v imenikih in potem vrne izvod županu nazaj. Župan mora sedaj razpoložiti imenik štirinajst dni v občinski pisarni, obenem pa razglasiti v vseh katastralnih občinah dan, ko se je imenik razgrnil, in pa ure, ko more vsakdo skozi teh štirinajst dni vpogledati v imenik ter si iz njega delati zapiske. V imenik pa sme vpogledati vsakdo, ali je volivec v dotični občini ali ne.

Občine z več kot 5000 duš.

Za občine z več kot 5000 prebivalci so v § 12. novega volivnega reda posebne določbe. Prvič mora v teh občinah volivni imenik biti razpoložen na vpogled vsak dan osem ur. Dalje ima vsakdo pravico, tekom osem dni po razpisu volitev, torej do torka, 26. t. m., naznaniti županstvu, da se mu od

početka reklamacijske dóbe proti povračilu stroškov izroči en izvod volivnega imenika. — Vsak naročnik imenika se obveže, da sprejme in plača stroške, ki odpadejo na izvod imenika. Prvi teden po preteku za naročilo določenih osem dni, torej do torka 5. sušca, mora naročnik imenika plačati polovico stroškov, sicer se na naročilo ne ozira. Druga polovica stroškov se plača, ko se sprejme imenik. Od naročnika more županstvo izterjati stroške potom politične eksekucije. Pod istimi pogoji se morejo zahtevati morebitni dodatki volivnemu imeniku.

Nepravilnosti v imeniku.

Dvojne nepravilnosti so mogoče v volivnih imenikih. Ali so izpuščene osebe, ki imajo pravico voliti; ali pa so vpisane v imeniku osebe, ki nimajo volivne pravice. V obeh slučajih sme vsak volivni upravičenec dotične skupine pismeno ali ustno zahtevati pri županstvu, da se imenik popravi. Kdor je torej prepričan, da sme voliti, pa je izpuščen iz imenika, more pri županu vložiti pismeno ali ustno pritožbo ali reklamacijo. Enako pritožbo more vložiti tudi za druge volivne upravičence. Vsakdo tudi lahko zahteva, da se črtajo iz imenika osebe, ki nimajo volivne pravice.

Kako naj se napravi reklamacija?

Kakor smo že rekli, pritožba ali reklamacija se napravi pri županu pismeno ali ustno, in sicer za vsak slučaj ali vsako osebo posebej. Če se hoče kdo pritožiti, da sam ali drug volivni upravičenec ni vpisan v imeniku, mora se dokazati, da je spolnil 24. leto, da je avstrijski državljan in da biva v občini najmanj eno leto. To se dokaže z rojstnim ali domovinskim listom in potrdilom županstva ali gospodarja o bivanju. Vsa ta dokazila in vloge v reklamacijskem postopanju so koleka proste. Ako kdo reklamaciji ne priloži teh dokazil, more župan njegovo pritožbo kratkomalo odbiti.

Če je kak neupravičenec vpisan v imeniku, mora se povedati vzrok, zakaj naj se črta. Župan pa mora osebi, ki naj se črta iz imenika, dati priložnost, da v teku 24 ur izreče svoje mnenje pri županstvu ali glavarstvu.

Kdaj se pritoži?

Pritožbe ali reklamacije se vlagajo pri županstvu ali tudi pri glavarstvu tekom štirinajstih dni od dneva, ko je bilo v občini razglašeno, da je imenik razpoložen. V slučaju pa, da je vpisana v imenik oseba, ki je izgubila avstrijsko državljanstvo, ali iz drugih gori štetih razlogov nima volivne pravice, mora jo okrajno glavarstvo še 24 ur pred volitvijo črtati iz imenika in to naznaniti županu, da popravi tudi svoj imenik. Župan sam po preteku reklamacijske dobe ne sme popravljati imenika. Vse pritožbe ali reklamacije mora župan najpozneje v treh dneh naznaniti glavarstvu, od katerega dobiva navodila. Če okrajno glavarstvo zavrne pritožbo, sme se v treh dneh napraviti priziv na deželno vladu. Proti odloku deželne vlade ni dovoljen priziv.

Vzorec pritožbe?

Županstvo v Brusnicah!

Janez Prešern, star 40 let, rojen v Novem mestu ter tudi tjakaj pristojen, bivam že poldrugo leto stalno v Brusnicah kot mlinar pri g. Mlinarju, kar dokazuje priloženi rojstni in domovinski list ter izpričevalo mojega gospodarja. Ker imam torej pravico za volitev državnega poslanca v tem kraju, prosim, da se me vpiše v volivni imenik in ta moja pritožba predloži tudi c. kr. okrajnemu glavarstvu za novomeško okolico. — V Brusnicah, dne 8. sušca 1907. — Janez Prešern.

Ako je vpisan neupravičenec, glasila bi se pritožba:

Županstvo v Semiču!

Pregledovaje volivni imenik občine semiške sem zapazil, da je vpisan med volivce tudi Miha Plantan, hlapec pri Slonu, ki pa ni avstrijski državljan in tudi ne biva še eno leto v Semiču. Prosim torej, da se ta Plantan izbriše iz imenika. Semič. — Vincenc Saunik.

Vzorec za priziv.

Če se pritožbi ne ugodí, dopusten je priziv na deželno vladu tekom treh dni. Tako bi n. pr. gori imenovani Janez Prešern napravil priziv tako-le:

C. kr. okr. glavarstvo v Novem mestu.

S tamošnjim odlokom z dne 14. sušca t. l. se ni ugodilo moji pritožbi, da naj se me vpiše v volivni imenik brusniške

občine za državnozbornsko volitev. Proti temu odloku vlagam priziv

na c. kr. namestništvo v Ljubljani in se sklicujem na dokazila, ki sem jih priložil že pritožbi na tamošnje c. kr. okrajno glavarstvo. Ker se iz teh dokazil razvidi, da sem upravičen voliti za državni zbor, naj se moj priziv predloži c. kr. deželni vladi, ki naj blagovoli ugoditi temu prizivu.

Janez Prešern.

Taki prizivi se morejo tudi ustno podati na zapisnik pri glavarstvu.

(Dalje sledi.)

LISTEK.

Spomini starih dnij.

V.

Vinogradi rodili so obilo dobrega vina, vino je bilo močno, imelo prijeten duh ter dober okus. Ako si ga kozarec ali dva izpil, čutil si gorkoto po životu, postal si vesel, a danes izpij ga tudi več, te le zebe. Velika nesreča za našo deželo je, da je prišla trtna bolezen in nam pobrala staro, žlahtno trtje. Ako se človek nazaj spominja, na sadež teh starih žlahtnih trt, to ti je bilo kot bi ga lepo naslikal, kraljevina, tična, muškatelec, žametasta črnina, ako si ob dobri letini ta sadež užival imel si okus, kot bi bil sladkor pomešan z dišečimi cveticami užival. Morete si potem predstavljati iz tacega sadeža vino, to je bila kapljica! Tako dobrega, zdravega vina se je lahko brez skrbi za več let nakupilo. Čim dalje je bilo v kleti, boljše, finejše, močnejše je postajalo, zato je bilo pa tudi tisti čas mogoče, da so se dobila finejša vina po pet, deset in več let stara. Vprašal sem v kaki graščini oskrbnika, kako ravna s takim vinom; rekel mi je: vsako jesen se nekoliko z dobrim, čistim novim „pošpiža“ in enkrat na leto pretoči in vino je kot olje in žganje. A danes bi to ne šlo. Ob času teh dobrih vin nekaj let nazaj je bilo obdelovanje trt čisto priprosto, ravno tako tudi kletarstvo. Mnogo vina sem nakupil, mnogo prodal, mnogo pretočil, imel sem opraviti z dobrim, včasih tudi s slabim, a žvepla in vseh tih pripomočkov, ki se danes zahtevajo, nismo poznali pri posodi, ker tega nismo potrebovali, in marsikdo me je vprašal, naj mu povem svojo skrivnost, kaj vendar s svojo posodo napravim, da je tako lepo vinsko dišeča in okusna. O kako priprosto je to bilo! Ko je bilo vino potočeno, sem goščo dobro izcedil, gor in dol dobro omil in trdno zabil; tako je bil sod v kleti po 3—6 mesev prazen; ko sem ga rabil, sem ga tisti dan pomil in bil je vedno enako okusen, imel pravi vinski duh, in so bili sodje za na pipo do 12 estrajhov.

V jeseni se je vino iz drožij potočeno domu dobilo. Svečana se je pretočilo in je bilo za celo leto opravljeno; ako te je posebno veselilo, si ga še o kresu pretočil, ako ne, ni bilo nič slabega. To je bilo priprosto kletarstvo, ali žlahtna kapljica, ki je danes take več ne dobiš. Srednje vrste vino je potrebovalo pol leta, kislo kako leto, in omladilo se je in tako popravilo, da ga ni bilo poznati od prej. To ravnanje je bilo pa le mogoče pri stari, zdravi trti, a danes to staro kletarstvo ne velja več pri novi trti, ki je tolikanj boleznim izpostavljena, treba se je ravnati po naukih vinarske šole; ako ne boš danes po naukih te šole trte obdeloval, ne boš sadeža imel; ako boš v kleti po starem delal in ne umnih umetnih pripomočkov rabil, kakor ti šola svetuje, boš imel namesto vina godlo v kleti, ker danes nima vino tiste moči in snovi v sebi, kakor pri stari, zdravi trti, da bi se samo obdržalo in samo boljšalo, treba ga je z raznimi pripomočki zboljšati in obdržati. Poprejšno staro vino je imelo toliko moči, da ko si ga po pol kozarca starejšim bolnim osebam dajal, so okrevale brez zdravil, danes je to kaj težko za bolnika pravo vino dobiti.

Naročil ptujih vin naši krčmarji takrat niso poznali. Mesca novembra in decembra so boljši krčmarji nakupili za celo leto, tudi več, iz naših gorice vino, le mali krčmarji so čez leto vina iskali. V jeseni so prišli v naše gorice po vino naši Kočevarji, Ribničanje in kaki Gorenjec; vinska kupčija ni bila daleč razvita, promet je bil težaven. Ko je naš kmet v jeseni našemu krčmarju vino prodal, ker to ni bilo nekaj vsakdanjega, bilo je to zanj in njegovo hišo nekak praznik,

tudi otroci so se tega dneva veselili. Običaj pa je bil, da že pri „gihengi“ se je nekaka dolžnost izgovorila, da ko on zvečer vino pripelja, mora on ter vozniki biti od krčmarja z dobro večerjo postreženi. Ako si šel sam točit, si bil od gospodinje dobro pogoščen, moral si ji pa kaki tolarček v roko stisniti, otrok nisi smel pozabiti, nosačev tudi ne, kakor tudi ne gornika, on bil je važna oseba, ki je vino meril na estrajh, da je pošteno meril, ker tisti čas je bil malokak sod cementiran. To počasno merjenje v hudi zimi, to je pa bolje, da pozabim. Bil sem mnogokrat tudi v daljavi po več noči zunaj, ne vem, je bil to slučaj ali običaj, večinoma, kjer sem točil, je bil tudi dotične občine župan pri obedu. Zvečer, ko so vino pripeljali, v pozno jesen je po navadi slabo vreme, bariglje mokre, po noči razkladanje nevarno, tudi je kakokrat za razkladanje ljudij primanjkovalo, krčmar v zadregi pošlje po „eksekucionarje“, oni dobe še druge, da so zložili. Kmet pripeljal je več „putrihu“ tako imenovanega stohovajn, to se je pri večerji izpilo; ko so bili zložili, šli so namreč vsi k večerji prej ne. Krčmarica napravila je popolno kosilo: juba, meso, pečenka in potica ni smela manjkati; krčmar je pazil, da so bili vsi dobro postreženi. Ko je bila gospodinja v kuhinji gotova, je prišla k mizi, razvil se je živahen pogovor, tudi se je kaka zapela, a sporekli se niso nikoli; a danes brez tega ne bi mogel večer minuti. Ko so bili „putrihi“ izpraznjeni, dal je še mož za kak bokal na čep. Ta večerja je trajala do 11. ali 12. ure po noči; ako je pa to kak godec zavohal, pa še tudi dalje.

Pri večerji pripoveduje kmet vojakom, da ima še mnogo vina za prodati, ima doma ženo in hčere, Urško in Nežko, postal je dobre volje ter pravi: pojdemo še vsi v kavarno; vojak pravi: no „foter“, to besedo ste mi pa iz ust vzeli, tudi jaz sem te „majenge“ le pojmo; bili so nekaj časa tam, ko se kmet poslovi, pravi vojakom: veste „eksekucionarji“, vas imam rad, „faj“ fanta sta, pri razkladanju se dobro razumeta, ako še v mesto vino pripeljam, mi morata zopet pomagati. „Oj foter nič bati, bova gotovo, samo ne pozabite ta veliki putrih seboj pripeljati, „a kaj če tudi dva, povabim vas h sebi v goro, pa še druge seboj pripeljite, bomo dobre volje“ „Bomo prišli, materi pa naročite, da naj kaj na mast vrže, da bo kaj ocvrla“, „gotovo da bo“. Sedaj pa lahko noč foter, pozdravite doma mam, Urško in Nežko, recite jim, da se bomo kmalu videli. Kmet sede na voz, požene kojniča, še enkrat na trgu zavriska „lahko noč eksekucionarji“, „lahko noč foter“.

(Konec sledi.)

Domače vesti.

(Konferenca sodalitatis) za novomeško dekanijo se bo vršila v Šmihelu v četrtek, dne 4. aprila ob 10. uri. Tvarina: shod dekanov.

(Odlikovanje.) Duhovnim svetnikom je imenovan č. g. Ignacij Šalehar, vpok. župnik v Kandiji.

(Narodna čitalnica v Novem mestu) priredi v četrtek, dne 6. aprila ob 8. uri zvečer v svojih društvenih prostorih izvanredni občni zbor s sledečim vsporedom: 1. Sprememba društvenih pravil. 2. Povečanje oz. preureditev čitalničnih prostorov. 3. Nadomestne volitve v odbor. — Za odbor narodne čitalnice v Novem mestu, dne 22. marca 1907.

Rohrman, t. č. predsednik. B. Skalicky, t. č. tajnik.

(Enodnevni praktični tečaj) v štraticiranju ali kalenju cepljenih ključev priredi c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, B. Skalicky, v četrtek, dne 11. aprila 1907 ob 9. uri zjutraj pri državni osrednji trtnici v Bršlinu pri Rudolfovem. Ker bi bilo v namen hitrejše in cenejše prenovitve naših upuščenih vinogradov nujno treba, da se tudi pri nas ta nov in zelo prikladen način cepljenja vdomači, želeti je obilne vdeležbe od strani vinogradnikov, zlasti zastopnikov ozir. voditeljev kmetijskih podružnic, društev, občin itd. Vsak udeleženeč dobi obširno navodilo o tem načinu cepljenja (z mnogimi slikami) brezplačno. Prinesti je seboj dober, ostro nabrušen nož.

(Premestitev uradnih prostorov.) C. kr. vinarsko nadzorstvo za Kranjsko v Rudolfovem premesti s 1. aprilom t. l. svoje uradne prostore iz hiše št. 128 na Florjanskem trgu v hišo št. 82 na stari Karloški cesti blizo nekdanjega lesenega mostu čez Krko.

(Semenj v Kandiji) dne 21. sušca je bil izvanredno dobro obiskovan. Bilo je 100 voz praščev, 500 glav goveje živine in 15 konj. Želeti je take udeležbe tudi za prihodnji semenj, ki bode na dan sv. Marka 25. aprila 1907.

(X. Občni zbor posojilnice in hranilnice v Kandiji) se je vršil 21. marca ob precejšnjem številu združnikov. Občni zbor je posetil tudi preč. gosp. kanonik Virant, ki se je pri ti priliki prijavil kot novi član zadruge. Načelnik g. Appe pozdravi navzoče člane ter ugodivši običajnim predpisom preide k dnevnemu redu. Vsled primanjkanja prostora v današnjem listu navajamo tu le kratek posnetek. — Da si prihranimo ponovitev letnice, naglašamo, da se spodaj omenjene številke nanašajo na pretečeno l. 1906. — Posojilnica šteje 1692 članov. Skupni denarni promet znaša 1,811.237.64 K in sicer v prejemkih K 906.45 52 K, v izdatkih 904.779.12 K. Nasproti l. 1905 se je promet zvišal skoraj za pol milijona. Skupno stanje hranilnih vlog znaša 869.318 08 K. Vložilo se je 1379 vlog v znesku 526.775.12 K. Dvignilo pa 1220 vlog v znesku 288.592.97 K. Obresti znašajo 29.175.41 K. Naloženo je na 1240 knjižic. Skupno stanje posojil znaša 1,011.329.25 K. Prošenj za posojilo je bilo 876, odklonilo se jih je le 60. Čisti dobiček (namreč po odbitku vseh stroškov) znaša 8495.76 K. Le ta se je razdelil na zaklad za slučaj izgube, potem na penzijski, rezervni in jubilejni zaklad. Jubilejni zaklad se vporabi za dobrodelne vseobče koristi in sicer: 1.) na kraj Kandijo (za kanalizacijo), 2.) na ljudske šole občine Šmihel-Slopiče za prispevke šolskih potrebščin in kar je gotovo pohvale vredno, 3.) na kraje (cele Kranjske) prizadete po morebitnih ujumah in 4.) na šolsko kuhinjo v Novem mestu in Šmihelu. Seveda se bo izven tega po možnosti oziralo tudi na druge obče koristne naprave, kakor n. pr. bolnico usmiljenih bratov v Kandiji itd. Na ta način posojilnica želi, da bodi nje dobiček tudi dobiček naroda, in da s tem doseže svoj namen: Dajmo narodu, kar je narodovega!

Nadomestna volitev ni med dosedanjimi člani v bistvu ničesar spremenila, omenjamo le, da so se v novo nadzorno svetovalstvo izvolili sledeči gg. Jakob Ogrizek, kaplan v Mirni Peči; Josip Dular, dež. poslanec, Jurka vas in Franc Dular, nadučitelj v Vavti vasi. (Ti trije gg. namesto izžrebanih, ozir. odstopivših gg. J. Barle, Fr. Ciber in Jos. Košiček.) Namesto izžrebanega nadomestnika nadz. svet. g. St. Terškana (kaplan v Prečni) se soglasno izvoli g. Ignac Hladnik kapiteljski organist in znani naš sloveči glasbenik. Preč. gosp. duh. svetnik Peterlin kot načelnik nadz. sveta poroča, da je imelo nadzorništvo 4 seje, knjige in račune se je med letom petkrat pregledalo, ter vsakokrat vse v najlepšem redu našlo. Vspričo tega izreče zahvalo načelništvu ter tajniku gosp. Fr. Mervarju na njegovem vzornem in vestnem poslovanju. Konečno naj še omenjamo, da se namerava posojilnica preseliti že 18. avgusta t. l. v svojo novo zgradbo „Posojilnični Dom“. Na prošnjo g. načelnika in soglasno odobranje občnega zbora, je preč. gosp. duhovni svetnik Anton Peterlin, župnik v Šmihelu radovoljno obljubil, da ob priliki otvoritve blagoslovi novo stavbo. G. načelnik se konečno še enkrat prisrčno zahvali vsem p. n. članom zadruge posebno pa voditeljem podružnic: č. g. župniku v Stopičah, Vavta vasi, Brusnicah, ter kaplanoma Terškano v Prečni in Lavtarju v St. Petru. Na to zaključí občni zbor. Mislimo, da bi bilo odveč temu poročilu kaj dostavljati. Kajti iz poročila posnete številke in podatki služijo javnosti kot najbolji dokaz, da stoji zadruge ne samo na trdni podlagi, marveč, da od leta do leta čimdalje bolj napreduje.

(Devetnajst Marijinih pesmi) za solospve in spremljavo orgelj. Zložil Ign. Hladnik. Op. 51. Cena 2 K. Tisk J. Blasnikov nasl. v Ljubljani. Dobiva se pri skladatelju v Novem mestu in v Kat. Bukvarni v Ljubljani.

(Nove pravdne knjige!) Dr. E. Volčič je uredil in izdal: 1. Civilnopravdni zakoni (civilnopravdni red, sodni pravilnik, i. t. d.). Knjiga je popolen zbornik omenjenih velavnih določil. Obseg: XII in 909 strani; cena vezani knjigi 8 K, poštnina 55 h. 2. Odvetniška tarifa, določila o rabi slovenskega in hrvatskega jezika pri sodiščih, sodne pristojbine. Obseg: 75 strani (20 tabel); cena 1 K 80 h, poštnina 10 h. Dobiti je v knjigarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

(Današnji list obsega deset strani.)

Gospodarske stvari.

— (Oddaja modre galice.) Kmetijska podružnica v Novem mestu bo dobila modro galico iz Ljubljane ta mesec, na kar se opozore županstva in posamezni naročniki. Kedaj se bo razdelila na novomeškem kolodvoru, se bo pravočasno naznanilo. Galico bo seve takoj na kolodvoru plačati. Opozarjamo že danes vse naročnike in županstva, da se galica določene dne razvzame, ker podružnica pri mnogih poslih v trtnici in drevesnici nima časa, da bi se več dni mudila z razdelitvijo modre galice.

— (Oddaja plemenskih prašičkov jorkširske pasme.) Kmetijska družba bo oddala to spomlad večje število mrjaščekov in svinjic za pleme. Kdor želi dobiti mrjaščeka ali svinjico z mrjaščekom vred, naj se zgleda pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani. Prašički se oddajajo po 10 in več tednov stari in so prodajne cene določene za polovico nižje, kakor jih kupuje družba.

— (Pozna pomlad.) Vsled dolge in trde zime se bo letos vse delo na polju in po vinogradih močno zakasnilo. Bati se je zaradi tega da bodo zaostala tudi dela po travnikih in deteljiščih, kar bi ne bilo prav. Skrbimo, da se vzlic obilnemu delu, ki ga bomo imeli na njivah in vinogradih, ne zamarijo travniki. Travnike treba na vsak način očistiti od mahu. Prevleči je pa tudi deteljišča, da bo kaj več pridelka. Skrbni gospodarji so trosili tudi umetna gnojila po detelji, kar je vse hvalevredno. Naj bi jih posnemali tudi drugi sosedi.

— (Kokošje pleme „Viandotke“ se čimdalje bolj razširja ne le po Nemškem, ampak tudi pri nas v Avstriji. To pleme je ameriško in je prišlo iz Amerike najprej na Angleško, kjer je sedaj močno cenjeno. To pleme se odlikuje po tem, da je precej veliko in da je za vse dobro, za jajca in za meso. To pleme daje lepe in težke piščance in kokoši, ki so dobre za nesenje in tudi za valjenje. Kokoši so cenjene tudi kot zimske jajčarice. Pri tem so jako trdne in se hitro privadijo v drugem kraju. Poprečna teža kokoši znaša tri in pol kilogr. Mesa so finega in okusnega. Jajca so bolj okrogla, nekoliko rjavkasta, posebno okusna in težka po 65 do 70 gr. Viandotke se v mladosti hitro razvijajo. Poznamo jih po lepi barvi, po nizkem rožnatem grebenu in golih rumenih nogah. Tudi kljun je rumen. Barve so bele, fazanasto-rjave ali sivobe. Fazanasto-rjave kokoši se imenujejo zlate Viandotke, dočim se imenujejo sivobe tudi srebrne Viandotke. Kdor bi hotel napraviti poskus z zlatimi Viandotkami, ima sedaj najlepšo priliko priliko, da si preskrbi potrebna jajca za valjenje.

— (Pesa po pesi.) Pri nas je navada, da se sadi pesa po več let na enem in tistem prostoru, nekako tako kakor zelje. To je sicer ugodno, ker so taki prostori bolj čisti in dobro gnojni in ker s tem vse obdelovanje zljajša. Ali resnica je pa tudi, da se po takih mestih ne pridela najdebelejša pesa, ampak raje nasprotno, to pa zaradi tega, ker ne ugaja pesi, ako se leto za letom sadi na tisti prostor. Pesa je v tem oziru bolj občutljiva in ljubi premembo. Zato naj se pa pesa prideluje v kolobarju in šele po preteku večih let zopet na tisto mesto.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Slavna posojilnica v Črnomlju 30 K. M. Ravnik iz B. Bistrice 4 K. A. Dolinar, župnik v Lučinah 2 K. Dr. Slanc, odvetnik v Novem mestu 100 K. Bog plačaj! Anton Žlogar, kanonik, nam. oskrbnik dijaške kuhinje.

Loterijske številke.

TRST,	16. marca	23	14	45	35	77
GRADEC,	23. marca	89	34	52	29	33

Dečka, ki se hoče učiti in

pomočnika

(93-0-1)

sprejme Jos. Pavlin, krojač v Kandiji pri Novem mestu.

Zahvala.

Odbor „Dol. Sokola“ izreka povodom zabavnih večerov dne 16. in 19. sušca t. l. g. l. Poznikovi, gpdč. P. Kozinovi, M. Lavrenčičevi, R. Preatonijevi in F. Vaupotičevi za neumorno in vsestransko sodelovanje, članu Ljubljanskega Sokola br. Brinšku za dvakratni brezplačni nastop, g. l. Andresu, neutrudljivemu režiserju, cenj. rodbinam za nastop „Sokolika“ in „Sokolice“, g. članom orkestra za neumorno sviranje ter vsem ostalim damam in gospodom, ki so sodelovali pri alegoriji ali kakorkoli prispehi k uspehu večerov, svojo iskreno zahvalo.

V Novem mestu, 27. sušca 1907.

Odbor „Dol. Sokola“.

Prav lepega bikca

šele 8 mesecev starega, križanca simodolske pasme, ima na prodaj deželna kmetijska šola na Grmu.

Ravno tam za oddati je tudi še dosti (95-0-1)

prav krepkih visokodebelnatih jablan, po 60 vin. komad.

Iz proste roke se proda pri Škocijanu na Dolenjskem

lepo posestvo.

Hiša, mlin, poden, cimer, 4 svinjake, klet in štala, vse v dobrem stanu, potem njive, travnik in gojzd. Na tem posestvu se lahko 2 konja, 4 krave, več prešičev in perutnine redi. Omenjeno poslopje je od fare četrte ure oddaljeno, leži na lepi legi in ob prav dobri cesti. Proda se skupno, ali pa tudi na drobno. Več se izve pri posestniku in gostilničarju JANEZU RABZELJ v Škocijanu. (94)

Milostiva gospa,

ali veste, zakaj morate pri nakupovanju sladne kave izrečno poudarjati ime »Kathreiner?«

Ker se Vam sicer utegne primeriti, da dobite manj vreden posnemek brez vseh vrlin, s katerimi se odlikuje Kathreinerjeva kava.

Zakaj le

Kathreinerjeva Kneippova
sladna kava

ima spričo posebnega načina svojega proizvodjanja vonj in okus zrnate kave.

Zapomnite si torej natanko, milostiva gospa, da dobivate pristno Kathreinerjevo kavo zgolj v zaprtih izvornih zavojih z napisom: »Kathreinerjeva Kneippova sladna kava« in s sliko župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Računski sklep mestne občine novomeške za leto 1906.

I. Mestna imovina.

Dohodki.	Posebej		Skupaj		Stroški.	Posebej		Skupaj						
	K	h	K	h		K	h	K	h					
I. Uprava v obč.														
a) pristojbina za meščansko pravo	40	—			a) funkcijske pristojbine	1000	—							
b) pristojbina za ogleda	104	—			b) tajnikova plača	1733	29							
c) pristojbine in razglasi	134	64			c) redarstvo	3880	—							
č) odgon	230	76			č) prižigalec	780	—							
d) živinski potni listi	316	04			d) gozdni paznik	208	—							
e) redarstvo	247	50			e) obleka stražnikov	663	28							
g) razno	1204	61	2277	55	f) pisarniške uradne potrebščine	3134	45							
II. Uprava mestne imovine.														
a) najemnina od poslopij	11476	34			h) odgon	333	03							
b) najemnina od zemljišč	26	—			bolniška blagajna	239	92	12100	96					
d) užitnina	3340	43			i) razno	128	99							
skupila za materijal in rekvizite	6	—			II. Uprava mestne imovine.									
e) doklade pri davkariji	9650	16			a) davki in ekvivalent	3281	05							
f) gostaščina	3035	50			b) vzdrževanje mestnih poslopij	1333	49							
g) tržna štantnina	879	40			c) nakup zemljišč	80	—							
h) tržna pristojbina	3268	—			d) nakup in poprava orodja in rekvizit	79	38							
i) mestni lov	90	—			f) zavarovalnina	162	77							
j) pasji davek	356	40			g) gozdni stroški	320	88							
k) gozdni dohodki	7411	26			h) kopališče	2267	09							
l) priznanila	8	—			i) sejmišče	810	20	8334	86					
m) kopališče	221	66			III. Ceste, ulice, trgi.									
n) obresti od obligacij	1188	84			a) čiščenje mesta	925	05							
o) obresti od aktivnih glavnice	1038	60			b) razsvetljava mesta	1577	65							
p) razno	60	96	42057	55	c) kanali in jarki	181	12							
III. Ceste, ulice, trgi.														
a) razni dohodki	150	—	150	—	č) gramoz in pesek	685	80							
IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve.														
a) bolnica za silo	244	01			d) razno	182	23	3551	74					
b) Dilančeva ustanova	263	47			IV. Zdravstvene in blagotvorne zadeve.									
d) Dolhoferova ustanova	90	—			a) bolnica za silo	59	88							
e) konjač	2	60			b) Dilančeva ustanova	263	57							
f) razno	77	50	677	58	c) Gizelina ustanova	100	—							
V. Šole.														
a) zaklad za stavbo dekliške šole	515	—			č) gimnazijska jubilejna ustanova	100	—							
b) obresti od Arkotove ustanove	235	20			d) jubilejna ustanova povodom 50 letnice									
c) obrtna nadaljevalna šola	1560	—			Njega Velič. cesarja Franca Josipa I.									
d) razno (obč. Šmibel-Stopiče)	400	—	2710	20	(za gimnazijce)	200	—							
VI. Vojaška nastanitev.														
a) povročilo vojaštva	138	55	138	55	jubilejna ustanova povodom 50 letnice									
VII. Izredno.														
izredni dohodki	100193	20	100193	20	Njega Velič. cesarja Franca Jožefa I.									
VIII. Prehajalno.														
a) prehajalni dohodki	448	62	448	62	(za mestne reveže)	200	—							
V. Šole.														
VI. Vojaška nastanitev.														
VII. Izredno.														
VIII. Prehajalno														
Blagajniški ostanek dne 31. dec. 1905														
Ostanek gotovine dne 31. dec. 1906														
Blagajniški ostanek dne 31. dec. 1906														

II. Ubožni zaklad.

I. Redni dohodki.				I. Redni stroški.					
a) obresti od obligacij in hran. knjžic	1944	15			a) stalne podpore	2323	—		
b) obresti od aktivnih glavnice	276	50			b) občasne podpore	267	26		
c) prostovoljni doneski, volila, novoletne odveznice	1218	71			e) pokop ubožcev	68	40		
č) dražbeni odstotki	27	72			f) razno	52	—		
d) pristojbine za godbo, licence, ženitvanske zglasnice	179	05			v hranilnico naložene glavnice	6732	59		
e) globe	2473	48			II. Prehajalni stroški.				
h) razno	28	—			a) podpore tujim ubožcem	162	—		
i) vrnene glavnice	4949	—	11096	61	b) blagotvorne vožnje	66	82		
II. Prehajalni dohodki.									
a) podpore tujim ubožcem	502	40			c) razni prehajalni troški	360	—		
b) povračila za blagotvorne vožnje	44	03			Blagajniški ostanek dne 31. dec. 1906				
c) razno	350	—	906	43	Blagajniški ostanek dne 31. dec. 1906				
Blagajniški ostanek dne 31. dec. 1905									
Blagajniški ostanek dne 31. dec. 1906									

Prav lepo sadno drevje, močno vkoreninjene trte Riparia Portalis

in cepljenke najboljših trtnih vrst
ima na prodaj Kmetijska podružnica v Novem mestu.

Drevje se prodaja po 70 h za člane, po 1 K za nečlane; bilje (korenjaki) Riparia Portalis po 30 K tisoč in cepljenke španjela, veltinca, silvanca, rizlinga po 20 h komad. (91)

Poskusite
in priporočite
izdelke
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Šmarnice.

Premišljevanja o Srcu Marije, napisal Ladislav Hrovat so še dobiti v nekaterih izvodih v knjigarni J. Krajec nasl v Novem mestu s poštnino vred po K 1'90.

Stanovanje

obstoječe iz štirih sob in vsemi pritiklinami je s 1. junijem oddati v g. Bergmann-ovi hiši na Glavnem trgu v Rudolfovem. Natančneje ravnotam. (87-0-2)

Lepo solnčno stanovanje

je za oddati v hiši rokodelskega doma v Novem mestu. Natančneje pri upravnistvu Dol. Novic. (96-0-1)

STANOVANJE

obstoječe iz treh sob, kuhinje, shrambe, kleti in drvarnice, se odda s 1. junijem v hiši g. Košaka v Rudolfovem na Ljubljanski cesti. (97-3-1)

Dve prodajalni

so za oddati v najem v Rudolfovem na Vel. trgu v hiši g. pl. Fichtenau.

Ravno tam se dobi več let staro (62-0-3)

žganje tropovec in drožnik v večji množini.

Služba cestarja

na okrajni cesti Beršljin-Gorenja Straža je razpisana do 1. aprila t. l. Prošnje so vložiti na okrajni cestni odbor Rudolfovo. (88-0-2)

Ugodna prilika!

Na Cirkniku, eno uro od Mirne proti Vel. Loki na Dolenjskem je na prodaj

posestvo Prelesnikovo,

meri 14 johov in obstoji iz hiše št. 13, pri kateri je pod, hlev in svinjak sredi lepega sadnega vrta, tega se drži tri štuke dolga njiva, od 35—40 mernikov posetve gladko brez kamna. Konec njive dva zaraščena gozda, okoli njive velika košenica za petero goveje živine rediti. Vsi tu navedeni deli se skupaj drže in je le ena parcela.

Vse to se kupi za 1600 gld., polovico tega je plačati takoj, druga polovica se lahko obrestuje pet let s 5% obresti. (89-3-2)

Razkaže in pojasnila daje o tem

MIHA OMAHEN, trgovec v Višnji gori.

Hiša na prodaj.

Hiša št. 242 na Loki tik pod novo žensko bolnico v Novem mestu se proda iz proste roke pod prav ugodnimi pogoji. (84-0-2)

Več pri lastnici: Alojzija Pintar, gostilna „pri Lipi“ v Kandiji.

V Št. Jernejski fari (83-2-2)

je na prodaj lepo posestvo,

katero obstoji iz lepe zidane z opeko pokrite hiše, kuhinje, kleti in hleva. Zraven spada lep sadni vrt, 4 njive, travnik in del hoste. Cena se izvê pri lastnici Antonji Paulin na Čadrežu št. 8. p. Št. Jernej (Dolenjsko).

Imam v kleti več sto hektolitrov pristnega (53-12-4)

istrijsanskega vina,

belega in črnine, refoška, muškata, potem rakije po primerno nizkih cenah na prodaj. Za pristnost in solidno postrežbo se jamči.

Ivan Pujman, trgovec in posestnik vinogradov v Vodnjanu-Dignano, drž. železnica, Istra.

Stanovanje,

obstoječe iz sobe in kuhinje z vsemi pritiklinami in nekoliko vrta, je takoj za oddati v hiši št. 157 mej vrti v Novem mestu.

Hišo

v Rudolfovem (Pauserjevo poleg rotovža) popolnoma opravljeno za špecerijsko trgovino proda Ema Toporiš v Ribnici. (82-3-2)

Stanje hran. vlog nad 3.000.000 K.

Rezervni zaklad nad 130.000 K.

Mestna hranilnica v Novem mestu

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne, ob tržnih dneh tudi od 2. do 4. ure pop. in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.

Rentni davek plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina novomeška z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Hranilnica sprejema tudi hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se pri tem obrestovanje prekinilo.

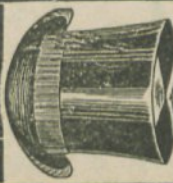
Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštne hranilnice račun št. 31 824.

Posojila se dajejo na zemljišča na 5% obresti

in na amortizovanje v 36 letni ali krajši dobi, tako pa poplača dolžnik posojilo 100 K v teku 36 let popolnoma, ako plačuje hranilnici vsakega pol leta z obrestmi vred 3 K. (85-0-2)

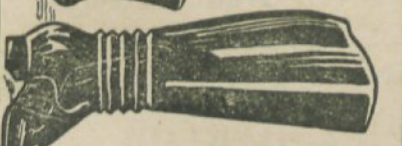

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Pripreda svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

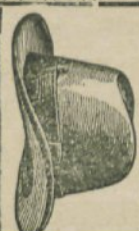

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg št. 10

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene

Organist in cerkvenik

išče službo na kakšni večji fari, najraje na Dolenjskem. Nastop lahko takoj. Naslov pri upravnistvu „Dol. Novic“. (81-2-2)

V Zagradu, občina Šmarjeta je (74-3-2)

lepo posestvo na prodaj.

Isto sestoji iz zidane hiše v dva konca, kleti, 4 hlevov, njiv, travnikov, gozda in vinograda. Proda se tudi nekaj voz in družega blaga. Več poye posestnik Matija Orešnik, v Zagradu št. 6.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni 6 dni
izvrstna prilika za potovanje
Je in ostane z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

„Amerika“ 24.000 ton
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton
toraj še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnita daje zastopnik: **Fr. Seunig,**
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Knjigoveznica J. KRAJEC nasl.

v Novem mestu izvršje lično in ceno vsa v to stroko spadajoča dela v najkrajšem času.

(20-24-7)

Prodajalne
se spoznajo
na
tej podobi,

v katerih se
dobivajo edino pravi
SINGER-jevi
šivalni stroji

Singer Co. del. družba šivalnih strojev
v Novem mestu, Glavni trg št. 88.

IZ HAVRA V NEWYORK

samo 6 dni

vozijo brzoparniki „francoske
prekomorske družbe.“

Edina najkrajša črta.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

E. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18.

(26-24-6) nasprosti znane gostilne pri „Figovcu“.

PEAFF šivalni stroji

so najbolji za družinske
potrebe, kakor: šivanje,
vezenje in krpanje, nepre-
segljivi za obrtne namene,
ter šivajo naprej in nazaj
idoči. (Kugellager!)

Glavni zastopnik:

Franc Tschinkel,

Ljubljana, rotovski trg 9. — — — Kočevje, v gradu.

(3-12-7)

Najvišje

LONDON 1906

odlikovanje!

ANTON

krojaški

Rudolfovo — Ustanovljeno 1882. — Rudolfovo

WEISS

mojster.

Priporoča se za napravo civilnih in vojaških, kakor
tudi duhovskih, veteranskih in gozdarskih uniform. Špe-
cijaliteta v športnih in lovskih kostumih po primerno
nizkih cenah. — — — — — (8-10-4)

Mizarskega pomočnika

sprejme Jos. Judnič, mizar v Stranski

vasi pri Semiču.

(92-3-1)

Prodaja smrečinega lesa

v zelo znižanih cenah.

Prodaja se vsak drugi in četrti torek
v mesecu pri tovarni na Gorjancu.

Večja oddaja lesa se preskrbi pri oskrb-
ništvu Ruperčvrh. (4-16-7)

Posebno znižane cene so za: hmelne late in špiravce.

Odpadki lesa na žagi v Kandiji, trdega meter K 3, meh-
kega po K 2, žaganje 100 kg po 40 vin. Dobiva se izključno
le po trgovini gosp. KASTELIC-a v Kandiji.

Dračje iz Ruperčvrha po K 5'20 meter, drva meter po K 6'80.

ŽENSKÉ LASE.

zmešane in rezane kupujem in plačam po najvišji ceni. Izdelujem
vsa vlasuljarska dela. V zalogi imam fina toaletna mila od 20 v naprej,
prave francoske parfume, četke za zobe, Odol, Kalodont itd. Odliko-
vana tekočina Bayrum proti izpadanju las in očiščuje prhut.

Spoštovanjem se priporočam

Ivan Svetec,

(7-20-7)

brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

(2-10-7)

Tovarna strojev in železolivarna

K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)

se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejnalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in od-
biralnikov (trijerjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov,
grozdnih in sadnih mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, ben-
cinovih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme
opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. — Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji —

Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji.

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastoj in poštnine prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič**, Dunajska cesta števil. 31.